

Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry.
c/o puheenjohtaja Keijo Rantanen
Valkoseläntie 9
37120 Nokia
050 574 9064
nokianluonto@gmail.com

26.09.2024

Diaarinumero
(NOK/233/2024)

Nokian kaupunki
Kaupunkikehityspalveluiden kirjaamo
kaupunkikehityspalvelut@nokiankaupunki.fi

ASIA Mielipide Alumiinitie 1:n asemakaavan ja asemakaavan muutosluonnokseen Nokian Uusikylässä kiinteistöllä 536-15-67-2. Alueen omistaja on Purso Oy.

Lausumme Alumiinitie 1:n asemakaavaluonnoksesta mielipiteenämme seuraavaa sen lisäksi, mitä olemme lausuneet hankkeesta asemakaavan osallistumis- ja arvointisuunnitelmassa 26.9.2024.

YLEISTÄ

Käsittelyssä olevassa asemakaavaluonnoksessa luontoarvojen puolustaminen ja puolustajat joutuvat väkisininkin vaikeaan tilanteeseen, sillä uuden teollisuuskiinteistön rakentamisessa toisiinsa törmäävät ympäristö- ja sosiaaliset arvot ja kaupungin elinvoimaisuus.

SLL Nokia ry. ei halua ihmisten menettävän työpaikkojaan tai olla estämässä uusien työpaikkojen syntymistä. Kaupunkisuunnittelun ja elinkeinojen kehittämisen vaikutukset luontoon, ympäristöön ja ihmisiin on kuitenkin voitava arvioida realistisesti ja tehdä johtopäätökset niiden mukaan.

Maankäytön suunnittelussa ympäristöarvojen ja sosiaalisen kestävyyden esiin nostaminen on helppoa leimata työpaikkojen ja sitä kautta tulevan hyvinvoinnin vastustamiseksi, vaikka näitä asioita ei kuuluisi asettaa toisiaan vastaan.

Alumiinitie 1:n asemakaavan muutosluonnosta ja asemakaavaluonnosta on tehty ennen näkemättömällä vauhdilla. Se näkyy kaavaluonnoksen kuvallisen esityksen sekä selvitysten ja vaikutusten arvioinnin puutteina.

Asemakaava-alueelle suunnitellaan rakennettavan 200 metrin pituinen ja tuotantoprosessin vuoksi 18 metrin korkuinen teollisuusrakennus. Asutun kylän kylkeen sijoittuvana rakennus toisi korvaamattomia menetyksiä kylän luontoon, ympäristöön ja maisemaan sekä asukkaiden virkistyskäyttöön ja viihtyisyyteen. Pidämme massiivisen rakennuksen tuomista asutun kylän arvoa rapauttavana. Lähiasukkaille suunnitelman vaikutukset ja seuraukset ovat kohtuuttomia ja peruuttamattomia.

Suunnittelualueen kartasta puuttuvat MRL:n määräykset rakennusten ja teiden sijainnista. Virkistysalueeksi on osoitettu siihen täysin soveltumaton 30 vuotta sitten hakattu ja nyt nuorta lehtipuuta kasvava alue, joka ei sovellu virkistykseen.

Asemakaavaluonnoksessa ei ole selvitetty rakentamisen luontoon ja ympäristöön sekä kulttuurisiin, sosiaalisiin ja asuttuun maisemaan kohdistuvia vaikutuksia ja seurauksia. Pidämme alueen suunnittelun luontoselvityksissä kaikkien esitettyjen luontoarvojen huomiotta jättämistä huolestuttavana luonnon mitätöintinä.

Mielestämme Alumiinitie 1:n asemakaavaluonnos on ylimalkainen.

Asemakaavaluonnoksen kartta on vaikeasti hahmotettava. Karttaan on merkitty luoteessa arvokkaaksi luontoalueeksi merkitty luo-merkintä. Luonnokseen ei ole merkitty suunnitelmia rakennusten ja teiden sijoittelusta.

1. MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN MÄÄRÄYKSET

Maankäyttö- ja rakennuslaki (1999) määrää asemakaavan sisältövaatimuksista.

MRL 5.2.1999/132

54 § Asemakaavan sisältövaatimukset

Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

Asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

Asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen.

Asemakaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää.

Jos asemakaava laaditaan alueelle, jolla ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, on asemakaavaa laadittaessa soveltuvin osin otettava huomioon myös mitä yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään.

MRL määrää asemakaavan esitystavasta:

55 § (23.3.2023/432) Asemakaavan esitystapa

Asemakaavassa osoitetaan ohjaustarpeen edellyttämällä tavalla:

1) asemakaavan ja sen eri alueiden rajat;

2) alueiden yleiset tai yksityiset käyttötarkoitukset;

3) rakentamisen määrä;

4) rakennusten sijoitusta ja tarvittaessa rakentamistapaa koskevat periaatteet.

Asemakaavassa määrätään kadun ja muun yleisen alueen nimi samoin kuin kunnanosan ja korttelien numerot. Kadun ja muun yleisen alueen nimi ja edellä mainitut numerotiedot voidaan muuttaa myös kunnan erillisellä päätöksellä siten kuin kuntalaissa säädetään kunnan päätöksenteosta.

Asemakaavaluonnos ei täytä yllä esitettyjä MRL:n määräämän asemakaavan esitystapaa eikä olennaisia sisältövaatimuksia.

2. LUONTOARVOT JA LUONTOON KOHDISTUVAT VAIKUTUKSET JA MENETYKSET

2.1. Geologiset arvot ja jalopuut

Ketaravuoren geologiseen ruhjeeseen kuuluu olennaisena vuoren itäpuolen nimetön kallio. Sen luoteiskulmassa on uhanalaisten ja merkittävien eliölajien esiintymä, minkä perusteella alueelle on osoitettu luo-kaavamerkinällä. Pidämme luo-merkinnän kattavaa aluetta ja kohdetta tärkeänä.

Suunnitelma kallion itä- ja eteläosan louhimiseksi aiheuttaa riskin hydrologisten olosuhteiden muutokselle ja uhanalaisten lajien säilymiselle. Suunnitelmassa uhanalaisten lajien säilyminen tulee asiantuntemuksella ennakoida jo suunnitteluvaiheessa.

Esitämme, että kallion louhintasuunnitelman vaikutuksista tehdään geologinen arviointi.

Nimettömän kallion kaakkoiskulman ojaksi peratun puron ympäristössä kasvaa kahdeksan runkomaista metsälehmusta (*Tilia cordata*) (Kaija Helle 2024). Vaikka runkomaisten metsälehmusten määrä ei täytä luonnonsuojelulain 64 § *suojeltujen jalopuiden luontotyyppien* määrittelyä, se on kuitenkin merkittävä paikallinen esiintymä. Asemakaavaluonnoksessa jalopuiden esiintymä on sisällytetty itäosan virkistysalueeseen, mitä pidämme tärkeänä.

2.2. Luontoselvitykset

Alumiinitie 1:n asemakaava-alue sisältyy suunnitteilla olevan Nokian Siuro-Linnavuori-Kuljun osayleiskaavan alueelle. Tätä kaavasuunnitelmaa varten on tehty Luontoselvitys Kotkansiipi Oy:n Nokian Siuro-Linnavuori-Kuljun osayleiskaavan luontoselvitys 2018-2019.

Luontokartoittaja Petri Parkko laati alueelta perusteellisen selvityksen, josta ilmenevät osayleiskaava-alueen luontoarvot ja arvokkaat luontokohteet. Pidämme asemakaavan suunnittelun vakavana puutteena sitä, että osayleiskaavan selvityksen tuloksia ei ole käytetty Alumiinitie 1:n asemakaavan pohjana.

Asemakaavaa varten on käytetty Luonto-Lasse Oy:n tekemän Nokian Kuljun Uusikylän Alumiinitie 1:n luontoselvityksen havaintoja ja johtopäätöksiä.

2.3. Liito-orava

Liito-orava on Euroopan Unionin luontodirektiivin liitteen II ja IV suojelema laji. Luontoselvitys Kotkansiiven laatiman aluetta koskevan osayleiskaavan luontoselvityskartan mukaan osa Ketaravuoren koillispuolen metsästä ja sen itäpuolella oleva nimetön kallio on rajattu liito-oravalle (*Pteromys volans*) soveltuviksi elinympäristöiksi ja monimuotoiseksi alueeksi.

Kallion eteläpuolella peltojen keskellä oleva haapaa kasvava ja vanhapuustoinen metsäsaareke on rajattu liito-oravan elinalueeksi. Petri Parkko havaitsi liito-oravien ulosteita kyseisestä metsäsaarekkeesta selvitystyössään 2018. Liito-oravilla on lähialueella esiintymiä ja yksilöt käyttävät eri reittejä. Väliaikaisesti tyhjentyneetkin reviirit tulee säilyttää ja asemakaavaan tulee osoittaa ekologiset käytävät lajin siirtymiseen.

Metsäsaarekkeen luontotyyppi on lehtomaista kangasta.

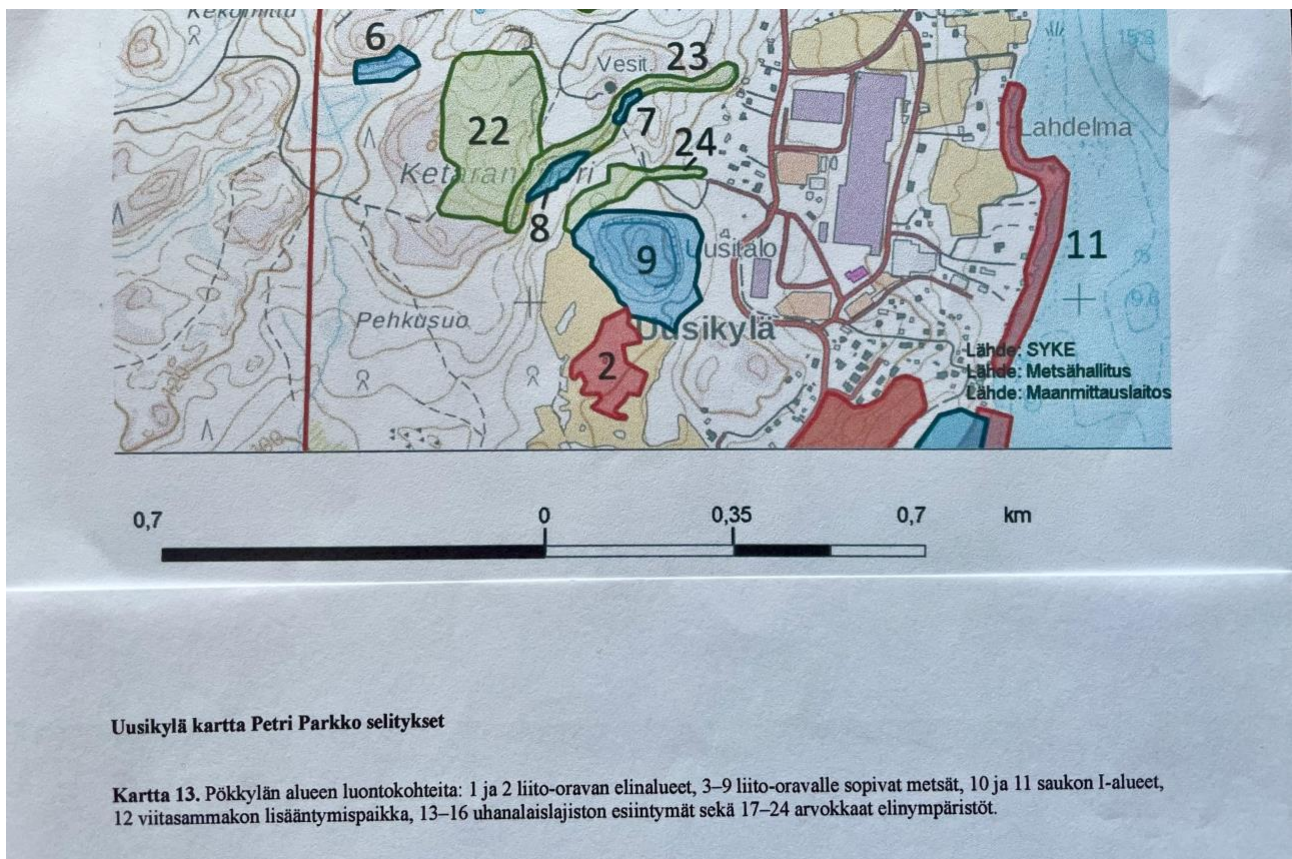
Lainaus Petri Parkon laatimasta Nokian Siuro-Linnavuori-Kulju luontoselvityksen raportista sivut 24 ja 29

” Uusikylän liito-orava (kartta 13, kohde 2)

Uusikylässä, peltojen ympäröimänä, kasvaa varttunutta kuusivaltaista sekametsää, josta löytyi keväällä 2018 liito-oravan papanoita. Kohde on melko erillään muista liito-oravametsistä, mutta todennäköisesti kulku Kuljun liito-oravan elinalueille on mahdollinen. Petri Parkko 2018.

Uusikylän liito-oravan elinalueen läheisyydessä olevalla kallioalueella on monin paikoin liito-oravalle sopivaa metsää. **Uusikylän liito-oravalle sopiva metsä (kartta 13, kohde 9)** Kohteella kasvaa varttunutta puustoa ja etenkin reunoilla metsähaapaa. Suuri osa alueesta sopsi liito-oravan elinympäristöksi.”

Valokuvaote Luontoselvitys Kotkansiipi Oy:n Siuron-Linnavuori-Kuljun Osayleiskaavan luontoselvityksestä 2018-2019 sivu 24.

Asemakaavaluonnoksen mukaan alueella ei ole tehty havaintoja liito-oravista, mutta pidämme arviointia lyhytnäköisenä. Liito-oravien tiedetään asuttavan uudelleen ajoittain tyhjinäkin olleita reviierejä. Liito-oravan kulkuyhteydet tulee turvata asemakaavassa.

Kallion metsissä elää uhanalaisia lintulajeja, kuten hömötiainen (*Poecile montanus*) ja töyhtötiainen (*Lophophanes cristatus*). Kallion itäpuolen luontotyyppi on puustoltaan varttunutta lehtomaista kangasta, joka on vuoden 2018

uhanalaisarvioinnissa silmälläpidettäviä (NT) luontotyyppejä. Toteutuessaan rakentaminen hävittää uhanalaisten lintulajien esiintymät, mikä lisää luontokatoa.

2.4. Lepakot

Luonto-Lassen luontoselvityksessä on selvitetty lepakoiden esiintymistä. Selvityksen mukaan alueella ei ole havaittu lepakoiden oleskelupaikkoja, koska suunnittelualueen tiheäkasvuiset metsäalueet eivät ole lepakoille suotuisaa maastoa. Lepakot ovat luontodirektiivin tarkoittamia erityissuojeltuja eliölajeja.

Luonto-Lassen lepakkoselvitys on tehty illalla 19.8.2023 suunnittelualueen eteläpuolella Ristanienen kiinteistön ympäristössä. Pidämme selvitystä puutteellisena ja riittämättömänä. Lepakkoselvityksessä on jäänyt selvittämättä suunnittelualueen kaikkien peltojen reunat. Potentiaalinen lepakoiden elinympäristö kattaa kaikki peltoalueet nimettömän kallion eteläreunaan saakka. Esitämme lepakkoselvityksen täydennystä kattamaan kaikki peltoalueet.

Lepakoita havaitaan saalistamassa peltojen ja niittyjen reunoilla ja suunnittelualueen kaakkoiskulmassa olevan kosteikon ympärillä. Lepakkolajien tunnistamiseen tarvitaan detektorilaitte.

2.4. Luontoon kohdistuvat menetykset

Asemakaavakartta ja kaavaselostus eivät kerro, että nimetön kallio on tarkoitus räjäyttää luoteiskulmaa lukuun ottamatta. Peltojen keskellä oleva metsäsaareke on tarkoitus hävittää. Rakennussuunnitelma hävittäisi olennaisen osan suunnittelualueen luontoarvoista ja vaikutukset kohdistuisivat myös valtakunnallisesti arvokkaalle Ketaranvuorelle.

Pidämme teollisuushallin suunnitelmaa ja työpaikkoja tarpeellisina, mutta väärään ympäristöön sijoitettuna.

2.5. Suunnitelman vaikutukset ympäristöön ja liikenteeseen

Toimiessaan teollisuushalli tulisi aiheuttamaan ympäristömelua, josta tulee tehdä kaikkiin ilmansuuntiin kattavat mallinnukset.

Raskaan liikenteen lisääntyminen tulisi aiheuttamaan turvallisuusriskiä kapealla Kyrösjärventielle ja riski on todellinen erityisesti koulua käyville lapsille. Tiellä ei ole kevyen liikenteen väylää Kuljuntien risteyksen ja Purson teollisuusalueen välillä.

Tien leventäminen ja kevyen liikenteen reitin rakentamisen eivät ole mahdollisia vanhan asutuksen kohdalla rakennuksia purkamatta. Vaikka työmatkaliikenne ohjattaisiin kulkemaan pääosin pohjoisesta Porintien kautta, liikennettä tulisi etelästäkin. Tätä teollisuusalueen laajennussuunnitelmassa ei oltu otettu huomioon.

2.6. Vaikutukset maisemaan

Massiivinen teollisuusrakennus suunnitellaan sijoitettavaksi Ketaranvuoren kylkeen niin,

että se dominoisi kylältä näkyvää maisemaa ja peittäisi vuorelta avautuvan maiseman.

Asemakaava-alueelle suunnitellun 200 metriä pitkän ja 18 metrin korkuisen laitoksen massakoko aiheuttaisivat lähtemättömän särön Siuron vanhan kylätaajaman lähi- ja kaukomaisemaan. Erityisesti kylän länsipuolen näkymiin hankkeesta seuraisi peruuttamaton vamma.

Asemakaavaluonnoksessa ei ole huomioitu suunnittelualueen sijoittumista maakunnallisesti arvokkaalle Kuljun-Kuloveden-Piikkilänjärven (MaM) maisema-alueelle ja sen välittömään vaikutuspiiriin. Vanhan kyläasukituksen rakennustyyliin sopimattomat rakennusmassat mitätöisivät maisemaa ja loukkaisivat kulttuuriarvoja.

3. Sosiaaliset vaikutukset ja sosiaalinen kestävyys

Suunnittelualue on päivittäisessä ja ympärivuotisessa virkistyskäytössä. Ketaranvuorelle kuljetaan peltojen ja metsän kautta etelästä Siuron taajamasta, idästä Mikonsuontieltä sekä pohjoisesta Uudenkylän taajamasta. Alueella marjastetaan ja sienestetään.

Alumiinitie 1:n asemakaavasunnitelma pilaisi ja huonontaisi lähiasukkaiden asuinympäristöä monin tavoin.

Asemakaavaluonnoksesta järjestettiin esittelytilaisuus 23.10., johon tuli kutsu vain rajanaapurien suppealle piirille. Mielestämme tämä osoittaa epädemokraattista ja eriarvoistavaa menettelyä. Kaupungin maankäyttö ja kaavoitus koskevat lakisääteisesti kaikkia kuntalaisia.

Suunniteltu rakentaminen tekee alueen ja Ketaranvuoren itäpuolen virkistyskäytön mahdottomaksi, mikä tulee rapauttamaan asukkaiden elämänlaatua. Teollisuuslaitoksen toiminnan aiheuttama melu, valosaaste, liikenteen lisääntyminen ja virkistysalueen pilaantuminen ovat menetyksiä, joille suunnitelmassa ei ole laskettu hintaa.

Esittelytilaisuudessa asukkaat ilmaisivat ahdistuneina ja oikeutetusti huoltaan kiinteistöjensä arvon laskemisesta. Tähän oli kylmäävää kuulla yrityksen ja kunnan edustajan asukkaita syyllistäviä vastauksia.

Yhdyskuntasuunnittelun tulee olla taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävä. Teollisuusrakennussuunnitelmasta asukkaille kohdistuvat seuraukset ja menetykset tekevät tyhjiksi suunnitelman luontoympäristön, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyys toteutumisesta.

4. Lisäselvitystarpeet

Esitämme, että nimettömän kallion louhintasuunnitelman vaikutuksista tehdään geologinen arviointi, jossa selvitetään riittävä kalliopinta-ala luo-alueen uhanalaisten lajien säilymiseen.

Esitämme lepakkoselvityksen täydennystä kattamaan kaikki peltoalueet.

Teollisuuden toiminnasta aiheutuvasta ympäristömelusta tulee tehdä kaikkiin

ilmansuuntiin kattavat mallinnukset.

LOPUKSI

Pidämme Alumiinitie 1:n asemakaavaluonnosta lähiasukkaisiin kohdistuvana kohtuuttomana uhrauksena.

Rajanaapurien ja siurolaisten lisäksi asemakaavasuunnitelma koskee kaikkia nokialaisia.

SLL Nokian yhdistyksessä halutaan, että kunnan päätöksenteko on taloudellisesti ja sosiaalisesti sekä luonnon ja ympäristön kannalta kestävä.

Nokiolla 28.10.2024

Keijo Rantanen
Puheenjohtaja

Tiina Kauppi
Sihteeri

Lähteet

Kosonen, L.: Nokian Kuljun Uusikylän Alumiinitie 1:n luontoselvitys. Luonto-Lasse Oy: 2023. Nokian kaupunki

Parkko P.: Nokian Siuro-Linnavuori-Kulju luontoselvitys. Kotkansiipi 2018-2019. Nokian kaupunki